

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yer alan sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygı ile dilerim. 09.05.2016

Şenal Sarihan
Ankara Milletvekili

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu 7.4.2016 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda, 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı “Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı’nda” değişiklik yapmış ve I. derece arkeolojik site ilişkin 1. Maddesinin (f) bendinden sonra gelmek üzere; “g) *Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da doğal afet yaşanan yerlerde, yapılmasında zorunluluk bulunan geçici uygulamalara ilişkin, zemine en az müdahale edilecek şekilde hazırlanan ve süresi belirlenen projelerin ilgili koruma bölge kurulunda değerlendirilebileceğine, projesi koruma bölge kurulunca uygun görülen geçici uygulamaların Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulacak bilim kurulu denetiminde yapılabileceğine,*” ifadesinin, eklenmesine karar vermiş bulunmaktadır. Bu karar, 27 Nisan 2016 tarih ve 29696 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

İlgili karar ile, kamu güvenliği gerekçe gösterilerek 1’inci derecede arkeolojik sit alanı olan bölgelerde yapılaşmaların önü açılmaktadır. Eklenen bu madde ile arkeolojik sit alanına” geçici uygulama” adı altında çeşitli binalar yapılması, karakol ve güvenlik noktası konulması için bir bilim kurulunun kararı yeterli olacaktır. Oysa 1999 yılında çıkarılan ilke kararlarında, arkeolojik sit alanlarında herhangi bir yapılaşmaya gidilmesi yasaklanmış durumdadır. Türkiye’de tarihsel ve kültürel değeri olan ve insanlığın ortak mirası kabul edilen bir çok alan ve bu alanlarda bulunan çoğu eserin korunamadığı, yeni inşaat alanları ve rant olanağı yaratmak amacıyla zaten yoğun şekilde tahrip edilmekte olduğu, şehirlerin tarihsel, kültürel ve sosyal doku ve özelliklerinin hızla bozulduğu gerçeği karşısında, arkeolojik sit alanlarının bundan sonra bu ilke kararı ile talan edilmesinin hızla artacağı ortadadır.

Ancak Anayasamızın “Tarih Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması” başlıklı 63. Maddesi; “Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.” Demektedir.

Bu bağlamda;

1.Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı’nda böyle bir düzenleme yapmanın gerekçesi nedir?

2.1999 tarihli “Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararında böyle bir düzenleme yapılmamış olması konusunda düşünceniz nedir?

5672

3. Bugün Türkiye’de “kamu düzeni ve kamu güvenliğinin bozulma tehlikesi ” 1999 tarihine oranla artmış durumda mıdır?
4. Bugün Türkiye’de “doğal afet” yaşanma riski 1999 tarihine oranla artmış bulunmakta mıdır?
5. “*Kamu düzeni*”, *kamu güvenliği*, “*olağan hayat*” gibi sınırları ve içeriği belirsiz olan kavramlara dayalı bir gerekçe, keyfiliğe yol açacak uygulamalara yol açmayacak mıdır?
6. İlke kararında yer alan “geçici uygulamalar” tanımlaması neleri kapsamaktadır? Bu kapsam nasıl ve kimler tarafından belirlenecektir?
7. Bu “geçici uygulamaların” sınırlı sayı şeklinde belirlenmesi ve açıkça isimlendirilmesi düşünülmekte midir?
8. Geçici diye nitelendirilen bu uygulamaların (her türlü yapının vs.) kalıcı olması halinde ne gibi önlemler alınması düşünülmektedir?
9. Bunların izlenmesi, yıkımı ve tahliyesi kim tarafından ve nasıl gerçekleştirilecektir? İlke kararında bunun belirtilmemiş olmasının nedeni nedir?
10. Kamu güvenliği gerekçe gösterilerek 1’inci derecede arkeolojik sit alanı olan bölgelerde gerçekleştirilecek bu geçici uygulamaların yapılmasının “zorunlu olduğu” nasıl, kim tarafından ve neye göre belirlenecektir?
11. Böyle bir düzenleme, Anayasanın 63. Maddesi ve 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu amaç, kapsam ve gerekçesine uymakta mıdır?
12. Acele kamulaştırma yetkilerinin sınırsız kullanıldığı bu ortamda “Kamu yararının gerektirmesi halinde”, sit alanları dışında bu geçici uygulamaları gerçekleştirecek alanların bulunması olanaksız mıdır?
13. İlke kararına eklenen bu yeni hükmün özellikle ve ivedilikle uygulanması düşünülen bölgeler, şehirler hangileridir?